

TARIX DARSLARINI O'QITISHDA VIDEO MATERIALLARDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI.

Farxudinova Barnoxon Muxsinjonovna

Farg'ona viloyati Farg'ona Transport va servis texnikumi

"O'zbekistonning eng yangi tarixi" fani o'qituvchisi

Anootatsiya. Ushbu maqolada video materiallar tarix ta'limi an'anaviy o'qitish usullarini to'ldirish uchun hujjatli filmlar, arxiv materiallari, reenaktsiyalar va multimedia taqdimotlari kabi audiovizual manbalardan foydalanishga murojaat qiling. Ushbu materiallar vizual va eshitish vositasini taqdim etadi, bu orqali talabalar tarixiy voqealar, raqamlar va tushunchalar bilan shug'ullanishlari mumkin.

Kalit so'zlar: tarix ta'limi, videomateriallar, multimedia, o'qitish usullari, mashg'ulotlar, o'quv natijalari.

Tarixni o'qitish so'nggi yillarda multimedia resurslarining integratsiyasi tufayli evolyutsiyasining katta qismi tufayli sezilarli o'zgarishlarga duch keldi. Video materiallar tarix o'qituvchilari uchun kuchli vosita bo'lib, talabalarni chuqurroq jalb qilish va o'tgan voqealarni yanada kengroq tushunishga imkon berdi. Ushbu maqola tarix darslarida video materiallardan foydalanishning ta'sirini o'rganadi, ularni amalga oshirishning turli usullari, natijalari va umumiy ta'lim tajribasiga ta'sirini o'rganadi.

Qo'shimcha manba: videolar tarixiy rivoyatlarga vizual va eshitish kontekstini ta'minlaydigan qo'shimcha manbalar bo'lib xizmat qiladi. Ushbu manbalar talabalarga mavzu bilan shaxsiy va hissiy darajada bog'lanishda yordam beradi, tarixiy voqealarni yanada aloqador va qiziqarli qiladi.

Vizual tahlil: videolar o'quvchilarga tana tili, yuz ifodalari va atrof-muhit tafsilotlari kabi vizual signallarni tahlil qilish imkonini beradi. Bu tanqidiy fikrlash va analitik ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi, chunki talabalar tarixiy kontekst va motivatsiyalar haqida xulosa chiqarish uchun og'zaki bo'lmagan signallarni talqin qiladilar.

Birlamchi manba talqini: videomateriallar, xususan arxiv lavhalari o'quvchilar o'tgan voqealar haqida o'z xulosalarini chiqarish uchun tahlil qilishlari mumkin bo'lgan asosiy manba bo'lib xizmat qilishi mumkin. Bu tarixiy empatiyani targ'ib qiladi va talabalarni bir nechta istiqbollarni ko'rib chiqishga undaydi.

Tarix darslariga video materiallarni kiritish juda samarali va qiziqarli o'qitish strategiyasi bo'lishi mumkin. Videolar tarixiy voqealar, raqamlar va tushunchalarni an'anaviy darsliklar va ma'ruzalar erishish uchun kurashishi mumkin bo'lgan tarzda hayotga olib kelishi mumkin. Tarix darslarida video materiallardan foydalanishning ba'zi afzalliklari va mulohazalari:

Foyda:

- Vizual va Audio jalb qilish: videolar o'quvchilarning e'tiborini jalb qiladigan va ularning hislarini rag'batlantiradigan dinamik vizual va eshitish tajribasini ta'minlaydi. Bu tarixiy tarkibni yanada esda qolarli va aloqador qilishi mumkin.

- Haqiqiylik: tarixiy lavhalar, tasvirlar va videodagi asosiy manba materiallari o'quvchilarga o'tmish bilan bevosita aloqani taklif etadi, bu ularga vaqt konteksti va his-tuyg'ularini tushunishga yordam beradi.

- Multimedia o'rganish: videolar vizual, eshitish va ba'zan matnli elementlarni birlashtiradi, turli xil o'quv uslublariga mos keladi va kengroq talabalar uchun tushunishni kuchaytiradi.

- Murakkab tushunchalar aniq: videolar murakkab g'oyalar yoki voqealarni parchalash uchun animatsiyalar, grafikalar va rivoyatlar yordamida murakkab tarixiy tushunchalarni soddalashtirishga yordam beradi.

- Global Istiqbol: videolar o'quvchilarga jahon tarixining o'zaro bog'liqligini tushunishga imkon beradigan turli xil madaniy va tarixiy qarashlarni namoyish etish orqali global istiqbolni taqdim etishi mumkin.

- Hissiy aloqa: Video kontent his-tuyg'ular va empatiyani uyg'otib, o'quvchilarga tarixiy voqealar ortidagi insoniy tajribalarni chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Mulohazalar:

- **Manba ishonchliligi:** siz foydalanadigan videolar ishonchli va ishonchli manbalardan ekanligiga ishonch hosil qiling. Noto'g'ri yoki noto'g'ri tushunchalarni davom ettirmaslik uchun taqdim etilgan ma'lumotlarning to'g'riligini tekshiring.

- **Diqqat oralig'i:** videolar qiziqarli bo'lishi mumkin bo'lsa-da, ular o'quvchilar e'tiborini saqlab qolish va kognitiv ortiqcha yuklanishning oldini olish uchun mos uzunlikda bo'lishi kerak.

- **Faol o'rganish:** tanqidiy fikrlash, munozara va tahlilni rag'batlantiradigan videolarni keyingi tadbirlar bilan birlashtiring. Bu talabalarga tarkibni chuqurroq qayta ishlashga yordam beradi.

- **Kirish imkoniyati:** turli xil o'quv ehtiyojlari bo'lgan talabalarni ko'rib chiqing va har qanday video materiallarga taglavhalar, subtitrlar yoki transkriptlar orqali kirishni ta'minlang.

- **Texnologiya masalalari:** dars oldidan videolarni ko'rsatish uchun zarur bo'lgan texnologiya va jihozlar ishonchli va funkcionalligini tekshiring.

- **Foydalanishni muvozanatlash:** videolar qimmatli vosita bo'lsa-da, ular o'qitishning boshqa shakllarini butunlay almashtirmasligi kerak. Yaxshi o'rganish tajribasini yaratish uchun videolar, munozaralar, o'qishlar va boshqa tadbirlar o'rtasida muvozanatni saqlang.

Umuman olganda, video materiallar tarkibni yanada chuqurroq, qiziqarli va talabalar uchun ochiq qilish orqali tarix darslarini boyitishi mumkin. O'ylangan va boshqa o'qitish usullari bilan birgalikda foydalanilganda, videolar talabalarning tarixni tushunishi va qadrlashiga katta hissa qo'shishi mumkin.

Video materiallar son-sanoqsiz imtiyozlarni taklif qilsa-da, potentsial muammolar va mulohazalarni hal qilish muhimdir. O'qituvchilar manbalarning aniqligi, potentsial tarafkashlik va videolarda keltirilgan tarixiy voqealarning turli xil talqinlari bilan bog'liq masalalarni ko'rib chiqishlari kerak. Bundan tashqari, video materiallarga adolatli kirishni ta'minlash tashvish tug'dirishi mumkin, chunki barcha talabalar sinfdan tashqarida texnologiyaga ishonchli kirishlari mumkin emas.

Xulosa va takliflar.

Video materiallarni tarix darslariga kiritish tarix ta'limida inqilob qilish imkoniyatiga ega. Ushbu materiallar qiziqishni uyg'otishi, tanqidiy fikrlashni osonlashtirishi va yanada chuqurroq o'rganish tajribasini taqdim etishi mumkin. Imtiyozlarni maksimal darajada oshirish uchun o'qituvchilar:

- **Diqqat bilan o'rganing:** aniq, yaxshi o'rganilgan va o'quv dasturiga mos video materiallarni tanlang. Bu talabalarning ishonchli ma'lumotlarga duchor bo'lishini ta'minlaydi.

- **Foster munozarasi:** video materiallarni ko'rgandan so'ng sinf muhokamalarini rag'batlantiring. Bu talabalarga o'z talqinlarini baham ko'rish, istiqbollarni taqqoslash va birgalikda yanada nozikroq tushuncha yaratish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, video materiallarning tarix ta'limiga qo'shilishi o'qitishga dinamik va transformatsion yondashuvni taqdim etadi. Multimedia resurslarining vizual va eshitish elementlaridan foydalangan holda o'qituvchilar yanada qiziqarli va yaxlit o'quv muhitini yaratishi mumkin. Videomateriallar puxta o'ylangan kuratsiya, tahlil va munozara orqali tarixiy savodli va tanqidiy fikrlaydigan shaxslarning yangi avlodini shakllantirishda bebaho vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Sh.M.Mirziyoyev Milliy tiklanishdan- milliy yuksalish sari. T- "Ozbekiston"-2020.394 bet.

2. N.H.Hakimov, M.M.Aliqulova Yuqori sinflar ta'lim jarayonini ijtimoiy pedagogik loyihalashtirish metodikasi.T-2015.

3. F.A.Normatova, Jamiyatni ma'naviy –ma'rifiy yangilanish jarayonida milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligi. "BAQTRIYA – TOXARISTON BUYUK IPAK YO'LIDA" mavzusida Xalqaro miqyosidagi ilmiy – amaliy anjuman maqolalar to'plami,Termiz 2022 y.

4. Tolipov O'.Q. Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tadbqiqiy asoslari (o'quv qo'llanma). – T.: "Fan" nashriyoti, 2006y.

5. F.A.Normatova, Yoshlarda tarixiy ongni shakllantirishning dolzarb masalalari. "Texnika va texnologiya fanlar sohalarining innovatsion masalalari" mavzusidagi xalqaro-ilmiy texnik anjuman matereallari konferensiya.Termiz 2020 yil